

Det er på denne baggrund ikke fundet påkrævet generelt at ophæve de i øvrigt relativt få eksisterende lovbestemmelser om inhabilitet i forbindelse med gennemførelsen af forvaltningsloven. Det forudsættes imidlertid, at de enkelte ministerier i forbindelse med kommende revisioner af lovgivning, der indeholder inhabilitetsregler, på ny overvejer, om der er det nødvendige behov for at opretholde sådanne regler. De enkelte myndigheder må endvidere foretage en gennemgang af kollegiale organers forretningsordener og andre administrative forskrifter, der indeholder inhabilitetsregler, med henblik på den nødvendige tilpasning af disse bestemmelser til forvaltningslovens regler, inden denne lov træder i kraft.

Hvis en forvaltningsmyndighed har behandlet og truffet afgørelse i en sag under tilsidesættelse af lovens regler om speciel inhabilitet, vil bl.a. den, der er part i sagen, kunne påklage den truffede afgørelse til en eventuel overordnet forvaltningsmyndighed med påstand om, at afgørelsen tilsidesættes som ugyldig som følge af den skete sagsbehandlingsfejl. Tilsvarende kan spørgsmålet om inhabilitet indbringes særskilt for rekursmyndigheden, når sagen er afgjort.

På nogle sagsområder vil en myndigheds afgørelse af et spørgsmål om inhabilitet og om virkningen heraf endvidere kunne påklages særskilt, dvs. umiddelbart efter, at der er truffet afgørelse om dette spørgsmål, men inden behandlingen af den underliggende sag er tilendebragt.

Efter justitsministeriets opfattelse er der næppe i praksis et generelt behov for at kunne påklage dette forhold særskilt, når parten kan få spørgsmålet prøvet i forbindelse med en klage over selve afgørelsen. Der er derfor i lovforslaget ikke medtaget generelle regler om adgang til særskilt klage over inhabilitetsafgørelser. Det vil således fortsat skulle afgøres for hvert enkelt forvaltningsområde, i hvilket omfang der bl.a. ud fra retssikkerhedsmæssige synspunkter er behov herfor.

De kommunale tilsynsmyndigheder vil undertiden også kunne behandle klager, der udelukkende drejer sig om inhabilitetsspørgsmålet. Dette gælder, uanset om der er mulighed for at indbringe afgørelsen for højere administrativ myndighed. Efter den kommunale styrelseslovs § 61 har tilsynsmyndigheden dog kun begrænsede muligheder for at sanktionere en tilsidesættelse af inhabilitetsreglerne.

Spørgsmålet om, hvorvidt der foreligger en overtrædelse af inhabilitetsreglerne, vil – som hidtil – på nogle områder kunne indbringes for andre

myndigheder, der på særlige områder er tillagt en tilsynsbeføjelse over for kommunale myndigheder.

b. Vejledning og repræsentation

Bestemmelserne i lovforslagets kapitel 3, der indeholder generelle regler om forvaltningsmyndighedernes pligt til at vejlede borgerne og om borgernes ret til at lade sig repræsentere eller bistå af andre under forvaltningens behandling af en sag, har, ligesom reglerne om inhabilitet, ikke noget sidestykke i gældende lovgivning.

Det følger imidlertid allerede i dag af reglerne om god forvaltningsskik, således som disse bl.a. er kommet til udtryk i ombudsmandens praksis, at forvaltningsmyndighederne i et vist omfang bør *vejlede* personer, der retter henvendelse til myndighederne. Tilsvarende gælder det som en almindelig regel, at den, der er part i en sag under behandling i den offentlige forvaltning, i almindelighed har adgang til at lade sig bistå eller repræsentere under sagens behandling.

Der har i de seneste år været lagt stadig større vægt på, at offentlige myndigheder informerer borgerne om deres rettigheder og pligter, og at myndighederne giver borgerne den fornødne service. På den baggrund er det nærliggende i en generel forvaltningslov at optage en udtrykkelig bestemmelse om forvaltningsmyndighedernes vejledningspligt over for borgerne.

Under retsudvalgets behandling af lovforslaget i sidste folketingssamling blev der som nævnt ovenfor under pkt. 1 a givet udtryk for, at der i forvaltningsloven bør indsættes udtrykkelige regler om vejledning og repræsentation i lighed med, hvad der gælder efter den finske og norske forvaltningslov og et udkast til en ny svensk forvaltningslov. Justitsministeriet har derfor i det nu fremsatte lovforslag medtaget regler herom.

c. Parternes aktindsigt

Gældende rets almindelige regler om parternes aktindsigt (partsoffentlighed) indeholdes i kapitel 2 i loven om offentlighed i forvaltningen.

Spørgsmålet om parternes adgang til aktindsigt var i tiden før offentlighedslovens ikrafttræden reguleret af lov nr. 141 af 13. maj 1964 om partsoffentlighed i forvaltningen. Denne lov indeholdt regler dels om adgangen for en part til efter begæring at blive gjort bekendt med dokumenterne i sin egen sag, dels om udsættelse med sagens afgørelse med henblik på at sikre, at en part, der havde fremsat begæring derom, fik lejlighed til aktindsigt og til at fremkomme med en udtalelse over for den